

Minister Klimatu i Środowiska

DEL-WKSE.050.6.2025.SK
3705130.14751026.12038531
Warszawa, 24-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT8707 Posła Janusza Cieszyńskiego w sprawie problemów z przyłączeniem odnawialnych źródeł energii (OZE) do systemu przesyłowego oraz proponowanych rozwiązań legislacyjnych, uprzejmie przedstawiam odpowiedź na przesłane pytania.

1) Jakie kroki rząd planuje podjąć w celu rozwiązania problemu czterokrotnego przekroczenia chłonności systemu przesyłowego przez potencjał OZE i magazynów energii?

Podkreślić należy, że działania Ministerstwa Klimatu i Środowiska koncentrują się na stworzeniu właściwego otoczenia prawnego zapewniającego stabilne i bezpieczne funkcjonowanie krajowego systemu elektroenergetycznego. Obecnie procedowany jest projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (numer w wykazie prac legislacyjnych: UC 84) - dalej: „projekt ustawy przyłączeniowej”. Proponowana reforma pozwoli na przyspieszenie procesu transformacji energetycznej i zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej - proces przyłączeniowy będzie sprawniejszy, bardziej przejrzysty i mniej podatny na działania spekulacyjne, a istniejąca sieć elektroenergetyczna będzie wykorzystywana w bardziej optymalny sposób. To finalnie pozwoli na zwiększenie liczby obiektów możliwych do przyłączenia do sieci (w szczególności OZE i magazynów energii). Projekt przewiduje m.in.:

- rozszerzenie koncepcji i formuły „cable pooling” poprzez umożliwienie realizacji instalacji innych niż OZE w formule współdzielenia przyłącza – dotychczasowe regulacje prawne umożliwiają współdzielenie przyłącza wyłącznie przez instalacje OZE. Rozszerzenie możliwości współdzielenia przyłącza elektroenergetycznego przez różne instalacje jest rozwiązaniem, które może znacząco zwiększyć efektywność wykorzystania sieci, poprawić zarządzanie mocą przyłączeniową oraz zwiększyć integrację większej liczby odnawialnych źródeł energii oraz magazynów energii.
- wprowadzenie do umów o przyłączenie obowiązku realizacji kamieni milowych oraz wprowadzenie aukcji na uwolnione moce przyłączeniowe - umowy o przyłączenie do sieci o napięciu powyżej 1kV, będą rozwiązywane w przypadku gdy podmiot przyłączany do sieci w określonych terminach nie zrealizuje zdefiniowanych w umowie kamieni milowych inwestycji. W takim przypadku przedsiębiorstwo energetyczne będzie udostępniało w drodze aukcji możliwość zawarcia umowy o przyłączenie dla tego miejsca w sieci. Rozwiązania te pozwolą na ograniczenie blokowania mocy przyłączeniowych i optymalizację wykorzystania infrastruktury sieciowej.

- uregulowanie stanu prawnego wydanych warunków przyłączenia, które nie są realizowane – zobligowanie podmiotów, które przed wejściem w życie przepisów uzyskały warunki przyłączenia, ale nie zawarły umowy przyłączeniowej do wpłaty zaliczki bądź uiszczenia kaucji (w przeciwnym razie warunki przyłączenia stracą ważność). Dodatkowo zaproponowano racjonalizację i modyfikację opłat w zakresie przyłączeń (zwiększenie kwoty zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie, wprowadzenie bezzwrotnej opłaty za rozpatrzenie wniosku o określenie warunków przyłączenia, ustanowienie kaucji, która będzie zatrzymywana w przypadku niezrealizowania przyłączenia), a także zaproponowano skrócenie czasu ważności warunków przyłączenia z 2 lat do 1 roku. Działania te również powinny wpłynąć na ograniczenie obserwowanego obecnie blokowania mocy przyłączeniowych i optymalizację wykorzystania infrastruktury sieciowej.

Warto mieć na uwadze, że dynamiczny rozwój źródeł odnawialnych zależnych od warunków atmosferycznych może doprowadzać do przejściowych sytuacji, w których produkcja z tych źródeł będzie przekraczała bieżące zapotrzebowanie na energię elektryczną. Dlatego tak powstała nadwyżka energii powinna być gromadzona w znanych już i rozwijanych technologiach elektrowni szczytowo-pompowych i bateryjnych magazynach energii oraz, w zależności od możliwości, eksportowana.

Należy również zwrócić uwagę, że realizacja polityki klimatycznej UE będzie wymagać stopniowej transformacji energetycznej systemów ciepłowniczych poprzez ich dekarbonizację aż do osiągnięcia neutralności klimatycznej w roku 2050. Ciepłownicze cele dekarbonizacyjnej polityki klimatycznej UE można zrealizować w procesach konwersji na ciepło zielone nadwyżek energii elektrycznej z OZE. Do wykorzystania nadwyżek występujących w chwilowych okresach dobrym rozwiązaniem szczególnie wydają się kotły elektrodowe jako urządzenia o wysokiej efektywności i elastyczności ze względu na krótki czas rozruchu. Nadwyżki energii w systemie mogą zostać wykorzystane do wytwarzania tzw. zielonego wodoru, czyli wodoru produkowanego z nadwyżek produkcyjnych OZE w procesie elektrolizy. Tak wytworzony wodór może być magazynowany i wykorzystywany jako nośnik energii w okresach jej niedoboru, lub też może zostać wykorzystany jako paliwo w transporcie. Innym sposobem wykorzystania nadwyżek OZE jest magazynowanie energii w zielonych produktach. Przykładem technologii, która doskonale nadaje się do magazynowania systemowych nadwyżek energii w produktach jest elektroliza membranowa i produkcja ługu sodowego i chloru, a więc surowców chemicznych które znajdują zastosowanie niemalże we wszystkich gałęziach przemysłu.

2) Czy Ministerstwo popiera wprowadzenie aukcyjnego systemu przyłączania do sieci jako głównego narzędzia regulacji? Jeśli tak, w jakim harmonogramie planowane jest wdrożenie tego rozwiązania?

Projekt ustawy przyłączeniowej przewiduje wprowadzenie do ustawy – Prawo energetyczne mechanizmu aukcji – w odniesieniu do mocy uwolnionych w wyniku rozwiązania umowy przyłączeniowej. Umowy o przyłączenie do sieci o napięciu powyżej 1kV będą rozwiązywane w przypadku, gdy podmiot przyłączany do sieci w określonych terminach nie zrealizuje zdefiniowanych w umowie kamieni milowych inwestycji – podmiot ubiegający się o przyłączenie będzie zobowiązany wykazać w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy, że pozyskał wymagane zgody i pozwolenia, niezbędne dla realizacji całości instalacji objętej umową, a w terminie 36 miesięcy, że zawarł umowy na dostawę głównych urządzeń wykorzystywanych w instalacji objętej umową. W przypadku rozwiązania umowy przedsiębiorstwo energetyczne będzie udostępniało w drodze aukcji możliwość zawarcia

umowy o przyłączenie dla tego miejsca w sieci. Rozwiązanie te pozwoli na ograniczenie blokowania mocy przyłączeniowych i optymalizację wykorzystania infrastruktury sieciowej.

3) Jakie działania zostaną podjęte, aby zapobiec spekulacyjnemu blokowaniu mocy przyłączeniowych, zarówno w przypadku OZE, jak i centrów przetwarzania danych?

Jak już wskazano w odpowiedzi na pytanie nr 1 i nr 2, projekt ustawy przyłączeniowej wprowadza szereg regulacji mających za celu przeciwdziałanie blokowaniu mocy, a także uwolnieniu mocy z nierealizowanych warunków przyłączenia. Pozwoli to na usprawnienie procesu planowania rozwoju sieci elektroenergetycznych i skrócenie oczekiwania na przyłączenie do sieci. Proponowane zmiany zapewnią, że o warunki przyłączenia będą występować inwestorzy z już dobrze przygotowanymi projektami mającymi perspektywę realizacji, co powinno zwiększyć pewność i bezpieczeństwo obrotu gospodarczego. Do rozwiązań w tym obszarze należą w szczególności:

- wprowadzenie do umów o przyłączenie obowiązku realizacji kamieni milowych oraz wprowadzenie aukcji na uwolnione moce przyłączeniowe - umowy o przyłączenie do sieci o napięciu powyżej 1kV, będą rozwiązywane, w przypadku gdy podmiot przyłączany do sieci w określonych terminach nie zrealizuje zdefiniowanych w umowie kamieni milowych inwestycji. W takim przypadku przedsiębiorstwo energetyczne będzie udostępniało w drodze aukcji możliwość zawarcia umowy o przyłączenie dla tego miejsca w sieci.
- uregulowanie stanu prawnego wydanych warunków przyłączenia, które nie są realizowane – zobligowanie podmiotów, które przed wejściem w życie przepisów uzyskały warunki przyłączenia, ale nie zawarły umowy przyłączeniowej do wpłaty zaliczki bądź uiszczenia kaucji (w przeciwnym razie warunki przyłączenia stracą ważność).
- racjonalizacja i modyfikacja opłat w zakresie przyłączeń:
 - zwiększenie kwoty zaliczki na poczet opłaty za przyłączenie z 30 zł na 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia i jednocześnie podniesienie maksymalnej wartości zaliczki z 3 000 000 zł na 6 000 000 zł. Dotychczasowa wartość zaliczki wprowadzona ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw dotychczas nie była waloryzowana.
 - wprowadzenie w przypadku urządzeń, instalacji lub sieci przyłączanych bezpośrednio do sieci elektroenergetycznej (o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV) bezzwrotnej opłaty za rozpatrzenie wniosku o określenie warunków przyłączenia, w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł. Opłatę za wniosek będzie wносиło się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia.
 - Ustanowienie zabezpieczenia dla podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV) w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW. Zabezpieczenie będzie mogło zostać złożone w formie kaucji, wniesionej na oprocentowany rachunek bankowy prowadzony dla przedsiębiorstwa energetycznego, do którego sieci dany podmiot ubiega się o przyłączenie lub gwarancji ubezpieczeniowej lub bankowej. Zabezpieczenie będzie podlegało

zwrotowi bądź będzie zatrzymywane przez przedsiębiorstwo energetyczne w zależności od spełnienia (bądź niespełnienia) określonych zobowiązań.

- Zmiana okresu ważności warunków przyłączenia z 2 lat na 1 rok.
- Zwiększenie transparentności procesu przyłączeniowego poprzez nałożenie na największych operatorów obowiązków utworzenia scentralizowanych platform informatycznych i publikowania na nich informacji dotyczących przyłączeń - operatorzy będą tworzyć dostępne publicznie platformy informacyjne, na których publikowane będą regularnie aktualizowane informacje m.in. o dostępnych zdolnościach przyłączeniowych, złożonych wnioskach o określenie warunków przyłączenia, statusie rozpatrywania wniosku, odrzuconych wnioskach o przyłączenie wraz z uzasadnieniem odrzucenia czy też kryteriach stosowanych do obliczania przepustowości sieci dostępnej dla nowych przyłączeń. Dodatkowo operatorzy systemów elektroenergetycznych będą zobowiązani do stworzenia możliwości składania wniosków o przyłączenie i ich rozpatrywania w procesie w pełni elektronicznym.

4) Czy planowane zmiany legislacyjne, w tym projekt ustawy MKiŚ, uwzględnią potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych inwestorów, czy skoncentrują się głównie na dużych podmiotach?

Zmiany wprowadzane projektem ustawy przyłączeniowej co do zasady wpłyną na wszystkich użytkowników systemu elektroenergetycznego, którzy skorzystają na przyspieszeniu procesu transformacji energetycznej i zwiększeniu bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Natomiast w kontekście zmian merytorycznych w obszarze przyłączeń, reforma wpłynie przede wszystkim na podmioty ubiegające się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej powyżej 1kV, a więc do sieci średniego i wysokiego napięcia. Projekt wprowadza mechanizmy skłaniające te podmioty do realizacji umów o przyłączenie do sieci. Należy mieć na uwadze, że tego typu podmioty występują w obrocie gospodarczym jako profesjonalisci i należy oczekiwać od nich szczególnej staranności w prowadzeniu swoich spraw.

Dodatkowo należy mieć na uwadze, że korzyści z odblokowania mocy przyłączeniowych odczują wszyscy użytkownicy systemu elektroenergetycznego, a zwiększenie transparentności procesu powinno oddziaływać na proces inwestycyjny prowadzony również przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Należy również spodziewać się, że wprowadzenie możliwości zawierania elastycznych umów przyłączeniowych będzie wpływać korzystnie na rozwój przedsiębiorczości na obszarach, na których aktualnie występują ograniczenia w dostępności mocy przyłączeniowych.

5) W jaki sposób rząd zamierza sfinansować rozwój infrastruktury sieciowej, której koszt według PSE wynosi 64 mld zł w perspektywie 10 lat, aby dostosować ją do rosnącego zapotrzebowania na energię?

Koszty rozbudowy, modernizacji sieci elektroenergetycznych ponoszą przede wszystkim w taryfach sieciowych wszyscy odbiorcy energii elektrycznej. Jednak z uwagi na konieczność poniesienia przez operatorów systemów elektroenergetycznych znaczących nakładów inwestycyjnych w celu rozwoju i dostosowania sieci elektroenergetycznej m.in. do zwiększonej liczby przyłączeń, szczególnie istotne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia. Obecnie na potrzeby rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej w zakresie sieci dystrybucyjnych przewidziane jest wsparcie m.in. z następujących funduszy europejskich:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Kulturę, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS) dla OSD – ok. 700 mln EUR
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 – 120 mln EUR
- Fundusz Modernizacyjny - ok. 1 200 mln EUR

Dodatkowo z KPO przewidziane jest wsparcie w formie dotacji na rozwój sieci dystrybucyjnych (972 mln EUR), a także dostępne są pożyczki z Funduszu Wsparcia Energetyki (dla sieci przesyłowych i dystrybucyjnych) o łącznej puli ponad 17 mld EUR. Ponadto zgodnie z projektem ustawy przyłączeniowej środki uzyskane w drodze aukcji opisanych w odpowiedzi na pytanie nr 2 będą przeznaczone wyłącznie na rozwój sieci elektroenergetycznych.

6) Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie zachęt dla inwestorów realizujących projekty zgodne z harmonogramami, aby przyspieszyć transformację energetyczną?

Należy wskazać, że w projekcie ustawy przyłączeniowej skupiono się przede wszystkim na rozwiązaniu problemu blokowania mocy przyłączeniowych – szczegółowe propozycje w tym zakresie przedstawiono w odpowiedzi na pytanie nr 3. Zaproponowane rozwiązania mają zachęcać do występowania o warunki przyłączenia dla inwestycji dobrze przygotowanych, mających perspektywę na realizację. Dlatego też proponowane przepisy wprowadzają kamienie milowe będące w istocie harmonogramem realizacji inwestycji, pozwalającym na monitorowanie jej przebiegu i w przypadku nieuzasadnionej bierności inwestora rozwiązywanie umowy.

Warto również mieć na uwadze, że zgodnie z przepisem art. 7 ust 1 i 2 ustawy - Prawo energetyczne przyłączenie do sieci elektroenergetycznej następuje na podstawie umowy zawartej pomiędzy przedsiębiorstwem energetycznym a podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci. Umowa powinna zawierać m.in. postanowienia określające odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, w szczególności za opóźnienie realizacji prac w stosunku do terminu ustalonego w umowie. Terminowa realizacja postanowień umowy pozwala podmiotowi ubiegającemu się o przyłączenie do sieci, osiągnąć zamierzony cel gospodarczy lub społeczny. Jednakże w ramach swobody umów wynikającej z przepisu art. 353¹ Kodeksu cywilnego strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Wydaje się więc, że system prawa nie stoi na przeszkodzie, aby strony umowy o przyłączenie zawarły postanowienia określające dodatkowe korzyści związane z terminową realizacją umowy.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
- Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM